

II. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.511

© 2011 р. О.Т. Волощук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ УРЯДУ ЯК НОСІЯ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Досліджуються концептуальні підходи до проблем визначення поняття та сутності уряду, аналізуються положення конституційного законодавства про уряд, пропонується авторське визначення поняття «уряд».

Ключові слова: уряд, кабінет, рада міністрів, рада кабінету, виконавча влада, теорія «самостійного мандату».

Постановка проблеми. Інститут уряду, сформований відповідно до Конституції України та чинного законодавства, став відображенням суспільних відносин, що склалися в Україні у 1992 - 1996 роках та врахував зарубіжний досвід функціонування подібних інститутів державної влади. Серед українських науковців помітні різні підходи до характеристики цього інституту і насамперед щодо поняття та сутності уряду як носія виконавчої влади. У зв'язку із цим проведення нових досліджень з окресленої проблематики набуває особливої ваги та значення. Адже становлення України як суверенної правової держави потребує вивчення широкого кола державно-правових проблем з урахуванням вітчизняного державотворення і зарубіжного досвіду регулювання організаційно-правових відносин.

Ступінь наукової розробки проблеми. Інститут уряду завжди викликав підвищений інтерес серед науковців. І це природно. Адже саме уряд відіграє головну роль у розробці, формуванні та здійсненні основних напрямків політики держави, визначає шляхи і засоби їх досягнення. Тому окреслена проблематика була і є предметом досліджень багатьох відомих учених, серед яких окремо можна виділити праці В. Б. Авер'янова [11], А. З. Георгіци [6; 7; 8], М. С. Горшенюва [13], В. М. Шаповала [22; 23; 24; 25] та ін. Серед зарубіжних науковців на особливу увагу заслуговують напрацювання Ф. Ардана [4], І. А. Алебастрової [1; 2], А. О. Мішина [14], А. Й. Черкасова [18], В. Е. Чиркіна [19; 20; 21], Л. М. Ентіна [26; 27] та ін.

Мега статті полягає в дослідженні поняття та сутності уряду як носія виконавчої влади в зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. Державні функції в кожній державі здійснює розгалужена система органів. Серед них виділяють вищі – парламент, уряд, глава держави, а також верховні, конституційні та інші суди. Саме ці органи реалізують основні повноваження у сферах законодавчої, виконавчої й судової влади. Уряд є одним з

вищих органів держав, якому належить виконавча політична влада. Саме без цього органу неможливо жодна держава [3, с. 413].

У найбільш загальному вигляді уряд визначається як колегіальний вищий виконавчий орган держави. Компетенція уряду лише умовно може бути зведена до виконання законів, здійснення основних завдань у сфері управління [22, с. 63]. Уряд суттєво, а інколи – і вирішально впливає на стан, тенденції та перспективи розвитку політико-правової системи своєї країни. Як справедливо підкреслює відомий державознавець А. О. Мішин, «уряд, залишаючись юридично вищим органом державного управління, став водночас і вищим органом державної влади, тобто формуючою політичною установою» [14, с. 64]. Дотримуючись прийнятих термінів, можна сказати, що уряд не тільки формально здійснює виконавчу політичну владу, але, більше того, його влада за своєю суттю є вищою владою в державі.

Зауважимо, що слово "уряд" зрозуміле кожній людині й не потребує особливого розшифрування. Однак дати визначення цього поняття все ж непросто, тому що, на відміну, скажімо, від парламенту, який у будь-якій країні є одним і тим самим (орган, що видає закони), поняття "уряд" неоднозначне. Складність полягає в тому, що в різних країнах це слово означає зовсім не рівнозначні органи (за їх владними повноваженнями, способом формування і місцем у системі державного механізму). Якщо взяти найпростіший зміст цього слова (на побутовому рівні), уряд — це люди, які правлять країною. Якщо це визначення трохи ускладнити, то уряд — це центральний орган управління державою. У найпоширенішому розумінні уряд — це виконавча влада, те, що в більшості країн світу позначається поняттями "рада міністрів", "кабінет міністрів". Тобто це група людей, які управляють повсякденними справами країни. Пріоритет у вживанні терміну «уряд» для позначення саме виконавчої влади належить Ж.-Ж. Руссо. Видатний мислитель розмірковував так: «Що таке уряд?

Опосередковуючий організм, встановлений для відносин між підданими і сувереном, уповноважений забезпечувати виконання законів і підтримувати свободу як громадянську, так і політичну. Я називаю урядом або верховним управлінням здійснення виконавчої влади відповідно до законів, а государем або магістратом – людиною чи корпусом, на які покладено це управління» [15, с. 246]. При цьому Ж.-Ж. Руссо, як більшість інших тогочасних авторів, вважав за безпосереднього носія виконавчої влади монарха. Однак маємо відзначити, що у певних країнах **поняття "уряд"** означає більш високий рівень управління. Наприклад, англійське слово **"government"** означає весь державний механізм і включає як виконавчу, так і законодавчу й судову владу. Уряд — це вся державна машина, виходячи з трактування цього поняття американцями. Очевидно, саме внаслідок розпливчастості терміна "уряд" в англійській мові частіше вживається конкретніший для них термін — **«виконавча або урядова влада»**. Такі позначення відмежовують функції ради міністрів, кабінету міністрів від функцій інших галузей влади, від інших ланок державного механізму і дають можливість вивчати їх у рамках їхніх власних повноважень і можливостей.

Той орган, що ми йменуємо "уряд", по-різному називається в кожній окремо взятій країні. Найчастіше застосовуються такі стандартні найменування: *рада міністрів* (Індія), *рада міністрів* або *уряд* (Франція, Куба), *просто уряд* (Чехія, Колумбія), *кабінет* (Японія). У деяких країнах є назва *державна рада* (Швеція, Норвегія, Фінляндія). У федеративних державах у назві уряду позначається державний устрій. Так, у ФРН він називається федеральний уряд, у Швейцарії — *федеральна рада*. Однак з погляду статистики, найчастіше вживаються терміни **"рада міністрів"** і **"кабінет міністрів"** [10, с. 22-23]. Іноді ці терміни вживаються як синоніми, а іноді позначають неоднакові поняття. Рада міністрів частіше зустрічається за парламентських форм правління. Кабінет, як правило, — за сильного президента або монарха ("кабінет" вважається таким, що діє при главі держави). Інколи ці поняття співіснують в одній країні. Так, у Великобританії *уряд* — це широке поняття. До нього входять близько 80 осіб. А всередині уряду є ще кабінет, що включає глав найвагоміших міністерств, до якого входять 18-20 осіб. Це ніби *уряд в уряді*. Іноді в рамках кабінету виокремлюють ще вузький *внутрішній кабінет* (3-5 осіб): прем'єр-міністр, міністр фінансів, міністр оборони й міністр внутрішніх справ. Зрозуміло, що це "най-

важливіші" міністри, які користуються найбільшим впливом і довірою прем'єр-міністра [21, с. 101].

Уряд, кабінет, рада міністрів — це завжди якась **колегія**, що визначає найважливіші вектори політики [23, с. 288]. Зазначимо відразу, що така властивість уряду стосується парламентарних форм правління, а до президентських республік або до дуалістичних і абсолютних монархій вона навряд чи придатна. Справа в тому, що так званий кабінет при президентові США не є колегіальним органом, оскільки рішення на зборах членів кабінету приймаються не більшістю голосів, не колегією, а главою держави. Про наявність уряду в США взагалі складно говорити. Сукупність глав департаментів (термін, аналогічний поняттю «міністерство» в інших країнах) неофіційно іменується кабінетом, який по суті є консультативним органом при главі держави. Останній не зобов'язаний додержуватися порад членів кабінету. Найбільш яскраво це ілюструють слова А. Лінкольна, сказані ним після того, як усі члени кабінету висловились проти запропонованого рішення питання: «7 – «проти», 1 – «за» - «за» - проходить» [2, с. 119-120]. У Конституції США поняття уряду не зустрічається, а в законодавстві використовують терміни **«виконавча влада»** та **«президентська адміністрація»**. Однак, як зазначає В. Є. Чиркін, в останні десятиріччя все частіше в багатьох президентських і у всіх напівпрезидентських республіках створюється колегіальний орган, який називається найчастіше радою міністрів. Правда, він має обмежені повноваження, як і його голова – прем'єр-міністр: фактично урядом керує президент, а прем'єр-міністр у науковій літературі називається **«адміністративним прем'єром»** [20, с. 315]. Так чи інакше, в цілому зрозуміло, що мається на увазі під терміном "уряд" — це, говорячи військовою мовою, певний "штаб", що вирішує оперативні питання країни. Він координує різні напрями владної діяльності, управляє різноманітними галузями життя: оборона, охорона громадського порядку, закордонні справи, економіка, освіта, культура тощо. Колегіальний характер уряду засвідчують деякі положення основних законів. Так, ст. 177 Конституції Швейцарії передбачає, що уряд «ухвалює рішення як колегія», а згідно з положеннями основних законів Литви, Норвегії, Перу, Словаччини, Уругваю і Чехії рішення уряду ухвалюються на основі більшості від його загального складу. В конституціях Норвегії та Фінляндії визначено кворум для проведення урядових засідань. Окрім цього, на колегіальний характер уряду вказує інститут його-

го колективної політичної відповідальності перед парламентом.

У юридичній літературі відзначається зростання ролі та самостійності уряду. Так, Л. М. Ентін вважає, що обґрунтуванням цьому слугує сформульована у Великобританії **теорія «самостійного мандату»**, згідно з якою виборці на загальних виборах висловлюються не стільки за того чи іншого кандидата в депутати, скільки за урядову політику або проти неї. Цим вони дають певний мандат уряду, який нібито діє за волею виборців і не повинен бути залежним від прямої парламентської боротьби. Голосуванню на парламентських виборах надається значення плебісциту з питання довіри певній особі (президенту, прем'єру) або уряду в цілому. В окремих країнах (Швейцарія) навіть сам уряд обирається населенням. Учений робить висновок, що концепція «самостійного мандату» слугує подальшому зменшенню значення «представницького правління» і виправданню посилення виконавчої влади [26, с. 335]. Інший відомий російський конституціоналіст К. В. Арановський зауважує, що якщо відволіктися від права і розглядати тільки гуманітарну сторону питання, то необхідно відмітити, що наявність уряду вирішує подвійну проблему. По-перше, уряд очолює державну адміністрацію. Він «організовує бажання і прагнення значної кількості людей, що складають ту частину суспільства, яка прагне неодмінно управляти, володарювати з честолюбних або альтруїстичних спонукань, моральних і матеріальних переваг, пов'язаних з владою. Чиновництво знаходить в уряді опору своєму становищу. З іншого боку, уряд якимось упорядковує діяння і амбіції правлячих і тим дещо обмежує ту частину суспільства, якою управляють, від їх надмірностей. Уряд поєднує користь й інтереси правлячих і керованих, хоча кожна із сторін отримує свою частину користі, і частини ці, звичайно, нерівні» [3, с. 414]. На думку В. М. Селіванова, уряд сьогодні, залишаючись формально вищим органом державного управління, фактично перетворюється на вищий орган державної влади, тобто становиться волеформуючим політичним закладом. Посилення виконавчої влади, розширення її функцій та розповсюдження впливу на всі її сфери життєдіяльності суспільства відноситься до однієї з найважливіших тенденцій, що характеризують розвиток сучасної держави [16, с. 102]. Аналіз численної літератури з цієї проблеми дозволяє зробити висновок про посилення виконавчої влади внаслідок наділення її органів правом визначення основ внутрішньої та зовніш-

ньої політики, право делегованої законотворчості, правом на виняткові повноваження, правом затвердження кошторису парламенту, правом вирішення питання про скликання чергових і позачергових сесій парламенту тощо [12, с. 145].

Уряд, зазвичай, визначають як виконавчий орган, потрібний для того, щоб втілити в життя закони чи рішення глави держави. Однак виконавча функція не є єдиною, а для деяких урядів вона і не являється основною. Навіть якщо уявити уряд зайнятим лише тим, щоб точніше виконувати закони, то і тоді його автономне значення не зникне. Виконання законів потребує оцінки фактичних обставин і прийняття відповідальних рішень. Правильніше буде назвати уряд політичним органом, який очолює державну адміністрацію і здійснює загальнонаціональне управління. Під загальнонаціональним управлінням потрібно розуміти виконання бюджету, законів, організацію і проведення внутрішньої і воєнної політики, підтримання податкової системи і митного режиму, регулювання кредитно-грошової і економічної системи, керівництво поліцейською справою і системою безпеки, а також чимало інших функцій.

У деяких державах проводиться відмінність між урядом, що засідає під головуванням глави держави, і урядом, що засідає під головуванням прем'єр-міністра. У Франції, Бельгії, а також низці франкомовних країн Африки. У першому випадку використовується термін «рада міністрів», а в другому - «рада кабінету». У Скандинавських країнах розрізняють державну раду, в якій головує глава держави, і раду міністрів, що засідає під головуванням прем'єр-міністра [17, с. 623].

Зауважимо, що поняття «уряд» відоме далеко не всім конституціям [23, с. 286]. Конституції ряду держав не передбачають функціонування подібного органу і згадують лише про главу держави і окремих міністрів (наприклад, Конституція Нікарагуа 1987 р.). Більшість же конституцій регулює діяльність вказаного інституту, використовуючи при цьому різні найменування, про які йшла мова вище.

Незважаючи на використання в конституційному праві різних країн неоднакових понять, термін «уряд» є як би узагальнюючим [25, с. 14]. Конкретне його трактування багато в чому залежить від *форми правління* тієї або іншої країни. В президентських республіках, а також в абсолютних і дуалістичних монархіях уряд в основному розглядається як сукупність радників при главі держави, повноваження яких похідні від повноважень останнього. Уряд тут, отже, звичайно не складає єдиного колегіального орга-

ну. Вельми показова в даному відношенні термінологія, вживана мексиканським конституційним правом, де уряд позначається терміном «**рада державних секретарів**». Конституції вказаних держав звичайно закріплюють статус президента (монарха) в якості і глави держави, і глави уряду. Він відіграє вирішальну роль у визначенні програми урядової діяльності, в ухваленні важливих рішень. Кожний з міністрів уряду вважається, як правило, лише індивідуально уповноваженим здійснювати політику глави держави в увіреній йому сфері. У президентських республіках, де існує пост прем'єр-міністра, останній вважається помічником президента і наділяється такими повноваженнями, які останній побажає йому надати. Головне завдання прем'єр-міністра зводиться в основному до здійснення допоміжних, загальнокоординаційних функцій. У країнах з парламентарними формами правління уряд звичайно виступає колегіальним носієм виконавчої влади, відповідальним перед парламентом за політичний курс, що проводиться. Уряд частіше за все утворюється на парламентській основі і повинен користуватися довірою парламентської більшості.

У цілому, як слушно відзначає професор А.З. Георгіца, **поняття уряд** може мати *троїсте значення* [7, с. 350]. У найширшому розумінні – це сукупність політичних органів держави, включаючи парламент. У менш широкому значенні – сукупність органів, які утворюють виконавчу владу, тобто главу держави і раду міністрів. Нарешті, у вузькому розумінні, під урядом розуміється тільки та частина виконавчої влади, яка утворена з колегиї міністрів (рада міністрів), за винятком глави держави.

До цього часу для позначення поняття уряд у вузькому розумінні цього слова іноді використовується і слово *міністерство*, яке використовується і в даний час для позначення певного центрального спеціалізованого органу (наприклад, міністерство внутрішніх справ), а також і рада міністрів. Як відомо, ще Дж. Локк і Ш. Л. Монтеск'є, які обґрунтували концепцію розподілу влад, вважали, що обмежений монарх, будучи главою держави, одночасно буде здійснювати виконавчу владу через підлеглих йому міністрів. Саме згідно з цими уявленнями створювались багато ранніх конституцій у монархічних державах. Так, Конституція Норвегії 1814 року, яка чинна до цього часу, містить положення: "Виконавча влада належить Королю". Конституція Данії 1953 року також зберегла подібне формулювання. У п. 3 частини I зафіксовано, що "Виконавча влада здійснюється Королем", а в п. 12 ча-

стини III сказано: "Король володіє в межах, установлених нинішньою Конституцією, верховною владою з усіх питань Королівства і здійснює таку верховну владу через міністрів".

Отже, можна стверджувати, що незважаючи на використання у конституційному праві різних держав світу неоднакових понять, термін уряд є нібито узагальнюючим. Проте, як зазначає професор Сорбонського університету Ф. Ардан, до цього часу в юридичній науці не дано точної відповіді на елементарне запитання: що таке уряд [4, с. 73]? У даному контексті важливе звернення до аналізу існуючих у науці поглядів, а також конституційних формулювань, що дозволить запропонувати більш-менш прийнятне визначення даного поняття.

В енциклопедичних виданнях і конституційно-правовій літературі різних країн під терміном "уряд" розуміють, зокрема, "центральный орган держави", "вищий колегіальний виконавчий орган держави", "орган, який володіє виконавчою владою у державі", "вищий виконавчий і розпорядчий орган державної влади". Зокрема, в енциклопедичному словнику, авторами якого є Ф. А. Брокгауз та І. А. Ефрон, пропонується така дефініція: уряд у широкому значенні цього слова – це сукупність осіб і установ, яким у державі належить вища влада, законодавча, виконавча і судова, а у вузькому значенні – це центральна виконавча влада, і в цьому сенсі кабінет міністрів протиставляється парламенту [5, с. 603]. Професор В. М. Шаповал так визначає цей термін: "Уряд ... один з вищих органів держави, компетенція якого лише умовно може бути зведена до виконання законів, здійснення завдань у сфері управління" [24, с. 180]. Вразливість деяких із цих дефініцій очевидна. Уряд не можна визначити як центральний орган держави, оскільки у країнах із парламентарною формою правління таким є парламент. Не є уряд і вищим колегіальним виконавчим органом держави, особливо у президентських республіках і в абсолютних монархіях, де глава держави нерідко приймає рішення одноособово. Не можна кваліфікувати уряд як орган, який володіє виконавчою владою у державі, в силу того, що у багатьох державах виконавча влада поділяється між главою держави і урядом.

Звернемось тепер до конституційних визначень терміну "уряд". Конституція Португалії у ст. 185 дає чи не найбільш чітке визначення цього поняття: "Уряд – це орган, який керує політикою країни, і вищий орган державної адміністрації". Ст. 108 Конституції Словаччини фіксує

таке положення: "Уряд Словацької Республіки є вищим органом виконавчої влади". Загальноприйняте позначення уряду в конституційному праві більшості держав зводиться до того, що він є органом виконавчої влади. Цікаво, що ще В. Даль тлумачив поняття "уряд" ("правительство") як "правління або управління, начальствование", знаходячи коріння цього слова в іншому – "правильний", "згідно з правилами" [9, с. 379].

Висновки. Підсумовуючи аналіз визначень терміну уряд у науковій літературі та законодавстві (насамперед, у конституціях), можна запропонувати таку дефініцію: **уряд** – це орган, який володіє виконавчою владою у державі і здійснює загальне управління державними справами згідно із правилами, передбаченими у законодавстві. Така дефініція підкреслює одну дуже важливу рису – уряд має діяти не на власний розсуд, а в існуючому в даній державі правовому полі. Конституційно-правовий інститут уряду складається з норм, що регулюють, перш за все, порядок формування, повноваження уряду, його структуру, підзвітність, взаємостосунки його членів як між собою, так і з іншими державними органами. Уряд у більшості зарубіжних держав є основним інструментом здійснення політики держави в усіх сферах суспільного життя.

Список літератури

1. Алебастрова И. А. Основы американского конституционализма / И. А. Алебастрова. - М.: Юриспруденция, 2001. - 267 с.
2. Алебастрова И. А., Осавелюк А. М. Основы конституционного права Великобритании // Конституционное (государственное) право зарубежных стран: В 4-х т.: Т. 3 / Отв. ред. Б. А. Страшун / И. А. Алебастрова, А. М. Осавелюк. - М.: Изд-во БЕК, 1998. - С. 1-120.
3. Арановский К. В. Государственное право зарубежных стран: Учебное пособие / К. В. Арановский. - М.: ИНФРА-М; ИД «ФОРУМ», 2000. - 488 с.
4. Ардан Филипп. Франция: государственная система / Пер. с фр. / Ф. Ардан. - М.: Юрид. лит., 1994. - 176 с.
5. Брокгауз Ф. А., Ефрон И. А. Энциклопедический словарь. Общество и государство. Правители и полководцы. Народы и страны / Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. - М.: Изд-во ЭКСМО, 2004. - 832 с.
6. Георгіца А. З. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник / А. З. Георгіца. - Чернівці: Рута, 2001. - 456 с.
7. Георгіца А. З. Конституційне право зарубіжних країн: Навчальний посібник / А. З. Георгіца. - Чернівці: Рута, 2000. - 431 с.
8. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики / А. З. Георгіца. - Чернівці: Рута, 1998. - 484 с.
9. Даль В. Толковый словарь живого великорусского языка. - Т. III. - М.: Русский язык, 1982. - 683 с.
10. Дахова І. І. Конституційно-правовий статус уряду в зарубіжних країнах: Монографія / І. І. Дахова. - Харків: Фінн, 2008. - 200 с.
11. Державне управління в Україні. Навчальний посібник / За загальною редакцією В. Б. Авер'янова / В. Б. Авер'янов. - К.: Атіка, 1998. - 432 с.
12. Жук Н. А. Парламент, Президент, уряд: через взаємостримування до рівноваги. Монографія / Н. А. Жук. - Х.: Харків юридичний, 2007. - 320 с.
13. Конституційне право зарубіжних країн: навчальний посібник / М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка; За заг. ред. В. О. Ріяки / М. С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 544 с.
14. Мишин А. А. Центральные органы власти буржуазных государств / А. А. Мишин. - М.: Издательство Московского университета, 1972. - 286 с.
15. Руссо Ж.-Ж. Об общественно договоре. Трактаты / Пер. с фр. / Ж.-Ж. Руссо. - М.: "КАНОН-пресс", "Кучково поле", 1998. - 416 с.
16. Селиванов В. Н. Государственный механизм управления США в условиях углубления общего кризиса капитализма / В. Н. Селиванов. - К.: Наукова думка, 1983. - 190 с.
17. Сравнительное конституционное право / ИГП РАН, ред. коллегия: А. И. Ковлер, В. Е. Чиркин, Ю. И. Юдин / А. И. Ковлер, В. Е. Чиркин, Ю. И. Юдин. - М.: Манускрипт, 1996. - 730 с.
18. Черкасов А. И. Конституционные модели исполнительной власти // Сравнительное конституционное право: Учеб. пособие / Отв. ред. В. Е. Чиркин / А. И. Черкасов. - М.: Международные отношения, 2002. - С. 347-386.
19. Чиркин В. Е. Конституционное право зарубежных стран / В. Е. Чиркин. - 2-е изд. - М.: Юрист, 2000. - 600 с.
20. Чиркин В. Е. Конституционное право зарубежных стран: Учебник / В. Е. Чиркин. - 3-е изд. - М.: Юрист, 2001. - С. 315.
21. Чиркин В. Е. Элементы сравнительного государственоведения / В. Е. Чиркин. - 3-е изд. - М.: Юрист, 1994. - 152 с.

22. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави. Порівняльний аналіз / В. М. Шаповал. – К.: Програма Л, 1995. – 136 с.

23. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: Підручник / В. М. Шаповал. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 480 с.

24. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Підручник / В. М. Шаповал. – К.: АртЕк, Вища шк., 1997. – 264 с.

25. Шаповал В. М. Конституція і виконавча влада / В. М. Шаповал. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 80 с.

26. Энтин Л. М. Правительство в зарубежных странах // Конституционное право зарубежных стран / Под общ. ред. М. В. Баглая, Ю. И. Лейбо, Л. М. Энтина / Л. М. Энтин. – М.: Норма, 2005. – 1056 с.

27. Энтин Л. М. Разделение властей: опыт современных государств / Л. М. Энтин. – М.: Юрид. лит-ра, 1995. – 175 с.

Стаття надійшла до редколегії 2 вересня 2011 року.

Рекомендована до опублікування у “Віснику” членом редколегії А.З. Георгією.

O.T. Voloschuk

EVOLUTION conceptual approaches to PROBLEMS OF STATE POWER

Summary

Conceptual approaches to the problems of government are analyzed and investigated in this article, beginning from ancient times the present-day, as well as the contents, main directions of development of the theory of separation of powers, its place and role in state-legal and constitutional mechanisms in different countries.

Keywords: the form of government, state government, the theory of separation of powers.

O. T. Волощук

ЭВОЛЮЦИЯ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ К ПРОБЛЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ

Аннотация

Анализируются и исследуются концептуальные подходы к проблемам организации государственной власти, начиная с древних времен и заканчивая современностью, а также вопросы содержания, основных направлений развития теории разделения властей, ее места и роли в государственно-правовом и конституционном механизме различных стран.

Ключевые слова: форма государственного правления, государственная власть, теория распределения властей.